

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 10 frt — kr.
Félévre . . . 5 » — »
Negyedévre . . . 2 » 50 »
Egy óra . . . — » 85 »
Egyes szám ára 4 kr.

Kiadóhivatal:

PÉCSETT, Mária-utca 1. sz.
a kir. itélőtábla épületével szemben.

hová az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

PÉCSI FIGYELŐ

POLITIKAI NAPILAP.

Szerkesztői iroda:

PÉCSETT, Mária-utca 1. sz.
a kir. tábla átellenében,
hová a lap szellemi részét
illető minden közlemény in-
tézendő.

Kéziratot vissza nem adunk.

Hirdetéseket

a kiadóhivatal vesz föl.

„Élt ezer évig.

Mehalt Bánffy Dezső báró alatt“

Pécs, 1897. július hó 28.

Rátkay László, a mi tüzesvérű poéta képviselőnk, a képviselőház tegnapi ülésén nagyon találóan mondta, hogy ha Bánffy be fogja nyújtani klotür-javaslatát, tegye reá az arcképét is cukorrépa levelekkel körülövezve és írja rá, hogy: „Törvényjavaslat a magyar parlamenti szólásszabadság konfiskálásáról. Élt ezer évig. Meghalt Bánffy Dezső báró alatt.“

Valóban „élt ezer évig“, mert a magyar ezer éves állami léte alatt soha sem tűrte a szájkosarat, bár azok, akik megirigyelték szabadságát, önállóságát, nem egyszer próbálták meg azt rája rakni, de kísérletükkel mindig kudarcot vallottak. Persze idegenek voltak az istenadták, nem ismerték a magyar nemzeti géniust s azért vállalkoztak a sikert nem ígérő munkára.

Most Bánffy báró vállalkozik az ősi szólásszabadság konfiskálására, megint idegen érdekből, idegen parancsra, de bizik benne, hogy ő mint magyar ember keresztülviszi azt, ami az idegennek soha sem sikerült s ezzel majd megörökítheti nevét a világtörténet lapjain. Államférfiai alkotásokkal nem képes magának ércnél maradandóbb emléket biztosítani, nagyot akar tehát művelni a rombolás terén, hogy a történetírók az idők végtelen végéig kény-

telenek legyenek az ő nevét emlegetni, mikor az egykori Magyarország pusztulásának alapokairól tartanak előadást.

Mert a parlamenti szólásszabadság korlátozása Magyarországon nem egyszerű tanácskozási rendszabály, mint más boldogabb, önálló és független országokban; nálunk az lerombolása utolsó reális alkotmánybiztosítékunknak, amely után kezdetét fogja venni a szerencsétlen Lengyelország országgyűlésének példájára berendezett bomlási processzus. Pénzzel, szuronnyal, erőszakkal és ármánnyal teremtik meg a szolgálalkü többséget, az önfeláldozó kisebbség vérszkiáltását elfojtják, hogy még az országgyűlésen se emelhesse fel tiltakozó szavát a nemzet élő lelkiismerete s így rá lehessen fogni, hogy a nemzet maga rakta le ellentmondás nélkül szabadságát, önállóságát, vágyait és reményeit a hatalom zsámolyához s nem kért érte cserébe mást, mint egy kis províziót azok számára, akiknek osztályrészül jutott a szerencse, hogy a nemzet nevében ennek legdrágább kincseit föláldozhatták az idegen érdekek oltárán.

Ha egyszer a Rátkay László képletes beszéde szerint a magyar parlamenti szólásszabadság sírkövére rá lesz vésve, hogy „Élt ezer évig. Meghalt Bánffy Dezső báró alatt“, akkor csak rendeljék meg mindjárt azt a másik nagy sírmléket is, amely az utána vesző magyar állami lét sírját fogja jelölni, mert amint az emberi szervezet

elpusztul, ha elzárják előle az éltető levegőt, azonképpen fog Magyarország államisága összeomlani, ha legnemesebb életszer-
vét, a szólásszabadságot kiölik belőle.

De hát most még niucsen meghalva a nemzet, ha mindjárt keservesen szenved is a nyakán ülő korrupció nyomása alatt; az elernyedtet nemzeti ellenállás ujult erőre fog kapni, a mikor a halálos dőfésre emelt gyilkot kell kicsavarni a támadó kezéből: azért még korai ellenségeink diadalordítása, az a nemzetrontó kísérlet még azokat zúzhatja agyon, akik a parlamentet akarják vele végkép megtörni.

Az ellenzék meg fogja tenni kötelességét a legvégsőbb erőfeszítéssel is, mert nemcsak saját létéről van szó, de sikra kell szállnia veszélyeztetett nemzeti létünk megvédéseért is. Ebben a kétségbeesett élet-halálharcban aztán meg fog és meg kell szünnie az eszközök válogatásának, mert akinek az életére törnek, az nem tartozik keresni, hogy melyik védelmi eszköz használata van megengedve, melyik nem. Hanem használja azt, a melyik célhoz vezet s az életveszélyes támadás meghiusítására alkalmas.

A függetlenségi Kossuth-párt elhatározta, hogy a klotür behozatalát minden eszköz felhasználásával megakadályozza. És a mikor minden eszközről van szó, számot vet nemcsak a házszabályok által megengedett eszközökkel, hanem a házszabályok által meg nem en-

A „Pécsi Figyelő“ tárcája.

„Ideálistmus az irodalomban.“

— Irta Kozáry Gyula. Ára 2 korona. —

Forgatván ezt a kis könyvet, melynek 87. lapján is sok, de igen sok megszívlelendő dolog van elmondva, szinte csodálkozva kérdezzük: hát van még ideálistmus? Akad még valaki, a ki erről írjon s áttanulmányozza az egész mai irodalmat, épen csak az ideálistmus kedvéért?!

No hát, igenis van még ideálistmus, a mint volt is és lesz is mindig, míg az ember ember marad.

Hanem ne vágjunk elébe szerzőnknek, aki e művében megmutatta, hogy az ideálistmusról lehet írni manapság is és érdemes érte áttanulmányozni egy egész irodalmat, hogy aztán irhassunk róla. De épen ez adta meg neki az okot erre, mert a jelen irodalmában édes kevés helye van az ideálistmusnak s helyét a naturalizmus foglalván el, ma ugyszólván nincs is ideálistmus s egy jó darab időben ezelőtt nem is volt. Csak lesz; hasad a hajnala és hogy e hajnal meghozza az ideálistmus teljes diadalmát: annak a dokumentálása a célja szerzőnknek, ki alapos és mélyreható bölcséleti ismeretek

mellett, az irodalom terén tett széleskörű buvárkodás eredményeivel felfegyverkezve, bizonyítja ezt művében.

Nézzük először magát a könyvet, forgassuk azt és lássuk, mikép áll az ideálistmus az irodalomban?

Szerzőnk általános látképét adja az irodalom jellege fejlődésének egy szépen megírt *Bevezetésben*. A naturalizmust a romantizmus ellenhatásának jelzi; a romantizmus betelt az emberiség, mert látja, hogy az élet éppen ellentéte annak. Annyira ellentéte, hogy szinte *kettős lelkiismeretet* teremt az emberben: az egyik a hivatalos lelkiismeret, a megélhetésért, az életért harcol s eltűr mindent; a másik még vonzódik a romantizmus-hoz, de persze elnyomja a vonzódását, mert tudja, hogy ez impraktikus s nem felel meg a mai századvégi szellemnek. Épen ezért un bele a századvégi ember a küzdelembe s lesz rabszolgája a naturalizmusnak s előáll az *ujszabásu ember*, a ki nem keres ideált, csak naturalizmust s a ki beletörődik mindenbe, még a bünbe is, mert azt természetesnek tartja. Ez okozza az öngyilkosságok szaporodását, a kételkedők seregének gyarapodását s így lép az elkeseredés mellett előtérbe a kutatás, a szabadulás felé, a megadó lemondás és nem törődömség helyébe az ujnak, az eszmének a keresése — szóval harc az idealizmusért.

És e harcban nem a szerelem a fő, hanem a szeretet, az ideál, az eszmény szeretete.

Szerzőnk mindjárt a legveszélyesebb ellenféllel végez; az ugynevezett *dekadens*, a hanyatló irodalomból mutatja ki, hogy eszmény nélkül nem él meg az ember; hogy a bünös *érzéki* szerelem nem elégíti ki, ha nincs meg benne az eszmény szeretete. Hivatkozik *Bandelaire* megtérésére, *Verlainere*, ki többé nem szerelemmel nézi az asszonyokat s ezért idézi a többi *dekadens* írókat, Charles Mauricet, Mallorniet, Huyszmant, Rod Eduárdot, Barrést és Henri Lavedant, a ki az ujszabásu embert rajzolja.

Külön fejezetben tárgyalja *Flaubert* Gusztáv regényeit, kit *Madame Bovary*-ja miatt még törvényszék elé is állítottak, de aki végül naturalizmus helyett az askéta életben találja fel az ideálistmust.

Guy de Maupaussantnál, ki a nőben csak a testet ismeri, később a szerelem már alig érzéki valami, hanem félig gyengédség, félig ábrándozás.

Paul Bourget, a szabad gondolkozók szerepeltetésével jelzi, hogy a naturalizmus nem elégítheti ki az embert. Szerzőnk bőven tárgyalja Bourget irodalmi működését s a *»Bünös szerelem«*-től a *»Végzetes idill«*-ig kimutatja, hogy Bourget is keresi az ideálistmust és végre is a naturalizmus helyett a misz-

gedett eszközökkel is: az erőszak ellen erőszakot alkalmaz s ebben egyetért a függetlenségi párttal az egész ellenzék, mert tudatában van annak, hogy az ő részén van minden igazság s hogy a klotürben rejő nagy nemzeti szerencsétlenséget megakadályozni kötelessége.

Ilyen kötelességtudó, lelkes hangulat mellett Bánffy erőszakos klotür-javaslatát hiu kísérletnek fog bizonyulni, a magyar képviselőházra szájkosarat rakni semmiféle hatalmi erőszakkal sem lesz képes. Az megeshetik, hogy a felidézendő küzdelemben a parlamentarizmus megcsufított székere fel fogja mondani a szolgálatot, de hát ki törődne annak a komédiás székérnek a feldőlésével, a mivé Bánffy báró a magyar parlamentet már is átformálta, mikor abból most meg hullaszállító talyigát akar csinálni.

A hatalom eltörölheti parlamentáris alkotmányunkat, hisz kezében tart minden erőt s alkotmánybiztosítékunk az isteni gondviselésen kívül nincsen, de ez aztán hatalmas biztosítékunk is, amely visszacszerzi elkobzott jogainkat. Ha azonban magunk megyünk a vágóhídra, elvesztettük igényünket arra, hogy az isteni gondviselés akarata ellenére is feltartóztassa a hóhérbárdot, amely ostoba fejünket elválasztja törzsétől.

Küzdjünk tehát a végsőig! A jog és igazság csak ideig, óráig nyomható el; végeredményben mindig diadalmaskodnia kell.

Fürdői élet.

Uj-Tátrafüred, 1897. júl. 25.

Kedves barátom! Mikor az embernek jól van dolga, könnyen elfelejti a multakat, habár akkor sem volt rossz dolga. Most jut eszembe, hogy neked egy levéllel adós vagyok; pedig már csak 8 nap és én is közöttetek vagyok. Megvallom, távollétem első 14 napjában annyira a teljes nyugalomnak adtam magamat, hogy a felett sem gondolkoztam, hogy voltaképpen hová való is vagyok én. Ezt könnyen megértheted barátom, ha tudod azt, hogy itt

ticizmusban, a titokzatosban találja fel az eszményt.

A nagy *Daudet* Alfonz „Nouma Rumes-tan”-ja tele van érzéki jelenetekkel; de már a „Kápolna” a megtérést jelenti s *Vogré* és *Schuré* az eszményi regény előharcosai. Sőt a „Félszüzek” szerzője, *Marcel Prévost* is máshol keresi az ideált s nem azon az uton, melyen a „Félszüzek” vezetni kezdték.

Ime példa az idealizmus győzelmére *Dosztojevszky*, a világhírű orosz regényíró. A mit ő különben a vallásban talál meg, azt *Sudermann* a realizmusban; *Hauptmann* Gerhardt pedig a romanticizmussal bevont hősiességben és megdicsőülésben keresi, miként *Wildenbruch*, a „bubos pacsirta” szerzője, a megelegettségben, a lelki bájban és a szépség idilljében.

Brunetiére Ferdinánd és *Fonillée* Alfred a tudományban képviselik az ébredő idealizmust, melynek harcosa volt a zenében *Wagner* és a festészetben az most a francia *Chavannes*.

A francia ifjuság és az irodalom szövetséget is kötnek az idealizmus javára. Az eszmény határozott győzelmét hirdetik, a pozitívizmust nem találják kielégítőnek s idealizmust, erkölcsöt keresnek a magasabb eszmény fogalma alapján. Még ugyan a vallás nélkül akarják mindezt elérni, de itt az idő,

a fürdővendégek első sorban is országok s nemzetiségek szerint osztályozhatók. Német, lengyel, porosz, magyar. Elég volt nekem egyelőre annyit tudni, hogy én a magyarok közé tartozom. Ha átfutod a fürdővendégek név- és lak-jegyzékét, úgy találod, a gyönyörű Tátrafüred vendégei között a magyaroknak nincs meg az abszolút többségük. A Pécsi Figyelő július 24-iki számában a régi idők fürdőzéséről olvastam. Az ott felhozott történeti adatokon kívül érdekes volna tudni, hogy miből állott akkor a fürdői élet. Érdekes volna összehasonlítani a mai élettel.

Ma is érdekes különbség van a különböző nemzetek fürdői életmódja és az évad felhasználása körül. Így például: a lengyelek 2—3 hosszú kocsi, nem sok podgyászszal, felpakolva megszállnak p. o. Tátrafüreden. — Ott eltöltenek 8 napot. Innen tovább mennek Csorbára: ott is 8 napig időznek és így 4—5 fürdőhelyet meglátogatnak, élveznek, üdülnek. Azt ne hidd azonban, hogy e vándor lengyelek a nép alsó rétegéből valók! Oh nem. Az a hosszú kocsi egy csinos, kényelmes közlekedési eszköz, ruganyos bőrülésekkel, rendszerint zöldre festett fából. Felhuzható ernyőkkel, sőt néha bőrrel behuzva, szép 2 kocsi-lóval. A bent ülők rendszerint 5—6-val egy kocsin a művelt lengyel családok tagjai, a kik midőn a beszállás után megjelennek az éttermekben, legtöbbszörre előkelő modorukkal, műveltségükkel és főként ideális testalkatukkal a közfigyelem tárgyai.

A német, az rendszerint csoportokba verődve — legalább a vasuti állomásokról — gyalogszerrel lepi meg a fürdőtelepeket, turista néven ismert csapatai ütemes német dalok mellett vonulnak az erdősegeken keresztül. Rendszerint 1—2 napot tölt egy ponton. Ez csak ismeretet gyűjt, de az én felfogásom szerint nem élvez. A fürdői társas életben részt nem vesz. Olcsó lakást, olcsó étkezést keres, s minden feltűnés nélkül tovább áll. A menházakban mind fekete hurkát keres, miután azonban azt nem talál, elfogyasztja a szalámit is, de ugyancsak borsos árát dörmögve fizeti. Ittlétem alatt 2 iskola növendékei is jártak itt tanáraik vezetése alatt. A féktelenkedő ifjuság nem a legkedvezőbb véleményt keltette maga iránt.

A poroszok 4—5, ritkán nagyobb csoportokban jelentkeznek. Sajátos vonásuk, hogy többnyire nőekkel vegyesen jönnek. Érintkezéseikben éppen oly kimértek, mint a németek. Élvek vagy csak társas multságok után nem vágnak. A Tátra hegyrajzi térképe mindenik-

mikor közelednek a valláshoz, egyházhoz és ez lesz az idealizmus diadala!

Mindezt tiz fejezetben mondja el szerzőnk élvezetes előadásban, gyönyörködtetve és tanítva is egyszerre s azzal a meggyőződéssel, melyet csak nagy tanulmány és széleskörű ismeretszerzés szülhet. Ez a meggyőződés vezeti költői lendülettel megírt záróbeszédében is, mely után azzal a tudattal teszszük le könyvét, hogy átolvasásával egy kellemes órát szereztünk magunknak, ő pedig megírásával érdemes munkát végzett.

De sőt továbbra is megmarad a hatása lelkünkben és kutatni kezdjük, hogy mi hát az az idealizmus; van-e most, volt-e s van-e létjoga jövőre?

Hogy a közvetlen hatás alatt első kérdésünk az, hogy hát a magyar irodalomban nincs idealizmus, hogy szerzőnk arról nem beszél; ez természetes. De erre szerzőnk maga megfelel, azzal, hogy mivel a francia irodalom hatása alatt keletkezett nálunk a naturalizmus és realizmus, azt csak a francia hatás termékének nézi, a mely épügy helyet ad majd az idealizmusnak, mint a francia irodalom.

És éppen itt állunk meg először szerzőnk következtetései során. Ugyan az egy *Bródy* Sándort kivéve, van-e maradandó nyoma irodalmunkban a naturalista írók mun-

nek kezében van. Ezek vezetőre ritkán szorulnak, a turista utak kitűnő ismerői. Ezek hazáról különböző irányban már úgy indulnak, hogy meghatározott napon egy megállapított helyen találkoznak. A találkozót oly pontosan betartják, mintha katonai fegyelem szorítaná őket reá. A napokban a tarpataki vízesés melletti kisebbszerű vendéglőbe 100 teritékű közös ebédet rendeltek 3 nappal előbb. És a déli 1 órára 103-an jelentek meg, egyik egy, másik más irányból. Végignéztem a gyülekezést és közös ebédjüket. Mondhatom, hogy a déli 1 órán tul legteljebb $\frac{1}{2}$ órai késéssel érkezett meg az, a ki legtöbbször késett. A turisták $\frac{1}{3}$ része fiatal nő volt.

Mi magyarok másként fogjuk fel a helyzetet. Mi ide pihenni, szórakozni vagy gyógyulni jöttünk. Nem irigylem én az idegen nemzetek tudványát, azért nagyon helyesnek tartom azt, amint mi felfogjuk a fürdői életet.

A munkában kifáradt ember nyugszik, idegeit pihenteti. Nézi naphosszat a felettünk felhőkön felül érő lomnici, légvölgyi és nagy-szalóki hegycsucokat, mely méltóságteljes mozdulatlanságában egy reálizált nyugalom. A példa hat. A küzdő ember idegrendszere töle tanul nyugalmat. Másik ember a szórakozást keresi, mert elméjét a kétszerkettő örökösen gyöttrő rendszere annyira beszötte, hogy minden gondolata a számításétel mohájától zölde. Ez orvosolja kedélyét az élénk társadalmi élet érintkezéseivel. A bankár gyermekkel játszik, a politikus agráriust keres; az ügyvéd, bíró újságíró keres, a ki lófuttatásról beszél. Egy szóval miután a társadalom minden osztálya képviselve van, s mert mindenik a maga szakismeretének terhére az idegy alatt letenni óhajta, szívesen beszél vagy halgat szakmájába nem vágó dolgot és ekként szórakozva szórakoztat.

Kedves barátom! Tekints be a fürdővendégek névjegyzékébe és meglátod mily díszes fürdőközönség lakja ezt az Uj-Tátrafüredet. Itt a tudomány, a pénz emberei találkoznak szép számmal. Nem mondom, hogy egy kört képez az egész, mert sokkal népesebb, semhogy ezeket egy körré lehetne alakítani, de azt mondhatom, hogy mindeniknek bő alkalma van társadalmi műveltségének, korának, gondolkodásmódjának megfelelő körben szórakozni. Ennél többet kívánni sem lehet.

A betegekről — kik pedig nagy számmal vannak — csak annyit jegyzek fel, hogy dr. Szontágh fürdőtulajdonos és orvos kiváló szakkezelése mellett rendkívül gyorsan épülnek; a gőle és tüdőbántalmaknál, idegességeknél a

káinak. A *Szilágyi* Géza-fele dekadenseket ugyan ismeri-e valaki, s vajjon *Bródy* írásában nem-e találunk minden naturalizmus mellett idealizmust is? Vagy ott van *Békefi* Antal, kiből a naturalizmus és idealizmus egyesül; *Ujlaky*, ki az idealizmust naturalisztikus alapon tárgyalja s vajjon szerzőnk által az idealizmus harcosaiul említett magyar írók közül *Petelei* Istvánban, *Herceg* Ferencben nincs-e naturalizmus is?!

A magyar irodalomban a mint *Jókai* óta nem csinált iskolát senki, azonképen nincs is más megállapított irányzat még. *Jókai* az ő műveiben megteremtette a tiszta idealizmust, az igaz emberét egyesítve a magyar nemzeti iránynyal; a mai irodalom azonban csak forrong, keresi az irányt a naturalizmus, a realizmus és az idealizmus között s hogy még eddig nem állt határozottan se a naturalizmus, se a realizmus zászlaja alá, csak azt mutatja, hogy az idealizmus uralja, az az idealizmus, a mely nemzeti is, de nagy mértékben.

És innen ismét követhetjük szerzőnk dedukciói során, melynek végeredménye az idealizmust egy magasabb eszményben, istenben, hitben és vallásosságban találja fel.

S mi vezeti az irodalmat, a romanticizmus érzelmességeit megunt, a naturalizmustól megundorodott irodalmat ehhez az ide-

légkúra szakszerű használata a meggyógyulás teljes reményét nyújtja.

A fürdő leírását, klimatikus gyógyerejét nem is próbálom meg még vázlatosan sem ismertetni, mert ahhoz nem értek. Megírta azt dr. Szontágh orvos egy terjedelmes szakmunkában.

Az azonban talán érdekel, hogy tegnap tartotta meg a rendezőbizottság az Anna-bált Uj-Tátrafüreden, mely várakozáson felül fényesen sikerült.

Esti 10 órakor vette kezdetét. Az óriási étterem alig volt képes befogadni a bál közönséget, melynek nagyrésze a jótékony cél iránti tekintetből vett részt. — Más részét a mulatni vágy, ismét más részét pedig a sziv, s talán még a . . . rózsalánc vonzotta oda. A bál egy fővárosi elite-bál képét nyújtotta, mind fény, mind látogatottság tekintetében. Az ország különböző pontjairól itt időző leányok, fiatal asszonyok, 4 lengyel és 2 orosz leány volt a bál érdekessége. A négyest 64 pár táncolta. Kitűnő táncosnők és táncosok vig tánca, a szülők és szalmaözvegyek még vigabb társalgása és a hagyományos pohár-csengés mellett, a fecske haza hívó reggeli csicsergése vetett véget a mulatságnak. — A bál a jótékony célra jelentékeny összeget eredményezett.

Mint hogy e szerint a bállal végeztem, hátra van még annak felemlítése, hogy az időjárás eddig egészen kedvező volt. Naponkint begombolt felsőkabátban olvasom, hogy Budapesten milyen meleg van, lapod ugyan erről még sohasem panaszkodik, bizonyára mert a műjég lehűti a Nádor sörét, meg a 12 órai asztaltársaság melegét, ezért mégis azt kell hinnem, hogy csakugyan nincs meleg Pécsen, különben riportered, ha másutt nem . . . a büntető tanácssteremben érezné azt. Itt bizony a legnagyobb hőfok déli 12 órakor napon 18 °C volt: este rendszerint 10–12 °C, reggel pedig 8°C.

Dr. K . . . M . . .

H i r e k.

Pécs, 1897. július 28.

Hogyan füstöttem le a csömögi bírót?

Mütermemben ültem, festő-állványom előtt . . .

A sarki boltos gyönyörű szép leánya ült velem szemben. A milói Venust festettem

álizmushoz? Az élet terén a bűnös szerelem, a tudomány terén a pozitivizmus letörése. A bűnös szerelem megundorít, kétségbeesít; a mindig csak okok után keresés, csak annak hívése, a mit pozitíve tudunk, nem elégít ki bennünket és keressük a magasabb eszményt, a megtisztulást. S mert érezzük, hogy a bűnös szerelem ellen gyengék vagyunk s mert tudjuk, hogy a magasabb eszménynek titokzatosnak kell lennie, hogy ismét el ne kezdjük okát kutatni; ezért fordulunk a vallás és a vezeklés ideálijához.

De hát ez-e csak az ideálijus? Vagy nem lenne más az ideálijus? S legfőképp megfelel-e az életnek ez az ideálijus?

A mult mutatja, hogy a romanticizmus nem felelt meg az életnek, mert hiszen megszülte a naturalizmus visszahatását. S olyan-e az élet, hogy megfeleljen neki az az ideálijus, mely csak az önmegtágadásból egyesül a vallási alapra fektetett szigorú erkölcsi aszketaságból, a magasztos, a megtoghatatlan eszmény kereséséből áll? Nem-e lesz ennek is visszahatása — mint ma már a titokzatos kultiválása reakciót szült a spiritizmusban — mert hiszen a való élet ideálijusában a magasabb eszmény és az aszketika erkölcsöség mellett vannak még más lényeges alkotó elemek is.

Az ideálijusnak ideálijálva kell bemutatnia az életet; de *nemcsak* ideálijálva —

róla. Modellem fokhagymát evett. A mitologia szerint Venus ugyan nektárt szokott inni és fokhagymát aligha lakomázott a légyottjai előtt, de ez nem hátráltatott abban, hogy fokhagymás modellemről bűbajos Venust ne fessek.

Ebben a percben kopogtattak az ajtómon.

A másik percben becammogott a szobámba egész Csömög.

Azért mondom, hogy egész Csömög, mert nem hiszem, hogy az asszonyokon és csecszopókon kívül más valaki otthon maradt volna, oly nagyszámu volt a deputáció.

— Pemzli Bendeguz festőművész urat keressük.

— Az vagyok, szolgálatukra.

— Uram, az ön hire akkora, mintha nem is Pemzli volna ön, hanem egész meszelő, szónokolt a vicces deputáció vezető.

Meghatottságomban lettem a kezemből a pemzlit és elhatároztam, hogy ezentul a hirnevemhez méltó meszelővel festek.

— Uram, volt a községnek egy komisz názolója; az a gazember rengeteg korcsmai adósságok után megszökött. Azért jöttünk most önhöz . . .

— Ugyan? Hát ez a minta-korcsmáros még az előző példa után is hajlandó egy újabb festőnek hitelezni?

— A község elhatározta, hogy elhunyt főbirójának arcképét lefesteti. Eddig még csak a község bikája van lefestve a mézárszék cégérében.

— Sajnálom, hogy ettől a szép feladattól elestem.

— Szép feladat biz' a főbiró lefestése is. Hát lefesti az ur?

— Le! Olajba.

— Éljen!

Harmadnap odalenn voltam Csömögön. Két pár cipőt vittem magammal, ami nagyon üdvös dolog volt, mert az egyik ott maradt a sárban.

A község háza nagytermébe vezettek és odamutattak egy hordó olajra.

— Ez minek?

— Hát azt mondta, hogy olajba festi le — hát tessék, álljon bele!

Csömögön, ugy látszik, csak annyira van a kultura, hogy az olajba való festést úgy érti, hogy a festő bele áll egy hordó olajba.

— Aztán hol van a főbiró ur becses arcképe?

— Az nincs.

mert ekkor szélsőségekbe megy, mint a naturalizmus — hanem a maga bűneivel, erényével együtt. Nem a bünt magát, se az erényt egyedül; hanem a kettőt együtt, mert elválhatatlan s a nagy bűnösöknek vannak erényeik is, bár a legeszményibb ideál után kutatók se mentesek a büntől. A magasabb, a pozitíve meg nem magyarázható eszményét a vezeklést, az aszketaságot, a megtérést hirdető ideálijus csak *egyoldalú* ideálijus. Sohasem mutatja be az embert, mint embert, a mint a romanticizmus is csak hőst rajzolt, a naturalizmus pedig csak az anyagi, az érzeki után sovárgót festi az emberből. Az igazi ideálijus az emberben feltételezi a hitet, feltételezi a szeretetet is; szereteti pedig az életen át hőseit a haza, a család és a társadalom szolgálatában. És első sorban meghagyja mindenkinek a maga *énjét*, mely szabad akaratánál fogva ura önmagának, sorának és cselekedeteinek; mely felelős bűneirért, alapja erényeinek; mely a szerelemből kizárja az érzékiséget, az érzékiségből a szerelmet s legfőképp nem ragadja ki az életből, hogy az ideálijussal megismertesse, de az *élet ideálijait* mutatja meg a számára.

És éppen azért, mert ilyen gondolatokat is ébreszthet bennünk szerzőnk könyve, elismerésre méltó a munka, melyet végzett s hatása meg is lesz mindenkire, a ki elolvassa.

Honthy István.

— Akkor miről festem le?

— Hát emlékezetből.

— De én sohse láttam, hát hogy emlékezem rá?

— Hm . . . biz az baj . . . Hanem hát mi majd leírjuk, hogy milyen volt.

— Halljuk.

— Erős volt, mint a bivaly.

— Olyan hangja volt, mint a bölénynek.

— Ha mulatott, minden ajtót, ablakot összetört a korcsmában.

— No meg a feleségét is verni szokta egy kicsit.

— Elég! kiáltottam föl kétségbeesetten.

Mert valóban kétségbeesem, hogy festek le én egy embert, annyi leírás után, hogy a feleségét verni szokta?

Ha egy embert festek, aki a feleségét döngeti — még magára veszi az egész falu és engem kihordat a határra.

Hanem azért lefestettem.

Minden emberhez hasonlított az a világon.

A leleplezés nagy ünnepélyességgel történt. Ott volt az egész község és az asszonyok sirtak, mikor az új főbiró előde érdemeit méltatta.

Lehullott a lepel.

. . . Én pedig néztem, hová építette a csömögi arkitektus az ajtót.

Az öregek a problematikus hasonlóságu kép köré tolongtak.

Csend volt.

Összenéztek egy kicsit. Végre megszólalt a legöregebb:

-- Hm . . . de meg is változott a főbiró ur, amióta megholt!

Csélcsap.

Napirend 1897. július 29-én.

Naptár: csütörtök, jul. 28 — Róm. kath.: Márta. — Prot.: Márta. — Görög-kel: (jul. 17.) Marina. — Zsidó: Thamusz 29. — Nap kél 4 óra 19 perckor; nyugszik 7 óra 20 perckor. — Hold kél éjjel 2 óra 47 perckor; nyugszik 7 óra 15 perckor este. Ujhold délután 4 óra 58 perckor.

Időjárás: hőmérséklet 22 Celsius fok meleg; légnymás 754. — **Kilátás:** a központi meteorológiai intézet jelzése szerint: eső és hűvös, szeles idő várható.

— (**Autonomiai választások.**) A kath. autonomiai képviselőt választó pécsi kerületből újabban két plébániából kaptunk választási értesítést. A szabolcsi plébániában 72 szavazat adatott le Erreth Jánosra, az abaligeti plébániában pedig 39 szavazat Erreth Jánosra és 15 Majláth László grófra. Az egész kerületből még csak a hírdi és szt.-györgyi plébániák választása van vissza, a mi azonban a végeredményt immár nem befolyásolhatja, mert a kerületben eddig nyert Erreth János összesen 4716 szavazatot, Majláth László gróf 1481-et, Kardos Kálmán hetet és Vörös Mihály egyet; Erreth János tehát túlyomó többséggel megválasztott pécs-kerületi világi képviselőnek tekinthető. — Dárdán, a mai nappal az autonom-képviselő választás befejeződött. A választóknak csak csekély része szavazott le; mindössze 61 egyén szavazott le s valamennyien — az egyedüli jelöltre — *Bittó Istvánra*, a volt miniszterre. A szomszédos Laskafaluból ugyancsak *Bittó* 93 szavazatot kapott.

— (**Hivatalvizsgálat.**) *Sável* Kálmán, kuriai bíró, törvényszéki elnök, három napig Dárdán tartózkodott s ez idő alatt az ottani járásbiróságnál tartott hivatalvizsgálatot.

— (**Nem lesz térszene.**) A holnapi (csütörtöki) térszene a sétateren nem lesz megtartva, mert a 44-ik gyalogezred éjjeli gyakorlata lévén, e miatt nem tartható meg

a térze. A 44-ik gyalogezred különben e hét végén Kaposvárra vonul az ott tartandó ezredgyakorlatra; Pécsen pedig az 52-ik gyalogezred összpontosul s lejönnek Budapestről az ezred ott állomásozó zászlóaljai is, s a jövő csütörtökön, lehetséges, hogy az 52-ek zenekara tartóztatja a sétatéren.

— **(Csillagok járása.)** A következő hetekben tiszta és derült estéken a tejút fehér fényben ragyogó íve szokatlan látványt fog nyújtani a megfigyelőknek. Az apró csillagok miriádjai ugyanis, melyek ezt a tündöklő fényvet ajkoltják, közvetlenül fejük felett, a zenithponton tömörülnek össze. A bolygó csillagok közül a Merkúr és a Marsot nem fogjuk észlelni, a Venus most hajnali csillag és fényéből egyre veszít, úgy, hogy aug. 5-én átmérője már csak 16 ívmásodperc lesz. A Jupitert is kedvezőtlen viszonyok között lehet majd észlelni e hó végén az oroszán csillag képében. A Szaturnusz és az Uranus még mindig a mérleg csillagképében látszanak vesztegelni. A hullócsillagok mind sűrűbben és sűrűbben fognak mutatkozni. Az égi tüzi-játék maximumát aug. 9—11. között fogja elérni, a mikor a földünk a Perseidák hatalmas rajával találkozik pályáján. Ez a raj egyike a legszebbeknek és leggazdagabbaknak, melyekkel utunkban a világűrben találkozunk. Ha éjjeleink szépek lesznek, akkor ez idén is gyönyörű hullócsillagesőt fogunk láthatni. Dél-amerikai és Afrika csillagászati chief event-ja a július 20-iki napfogyatkozás lesz, melyet nálunk egyáltalán nem lehet látni. A fogyatkozás gyűrűs, azaz a hold sötét árnyéka nem takarja el a nap egész korongját, hanem fényes gyűrűt hagy szabadon, mely a teljes elsötétedést a földön megakadályozza.

— **(Egy kosár hamis forint.)** Szombaton délután Eszéken egy cipész inas a Dráva parton egy kis kosár ezüst forintost talált. A leletet a rendőrségre vitte, hol kitűnt, hogy a talált ezüst forintosok hamisak — a hamis pénzverőket nyomozzák.

— **(Árvíz egy pincében.)** A Kálvária-utca 55. számú ház lakói ma reggel furcsa felfedezést tettek. Amint le akartak menni a pincébe, azt látták, hogy az víz alatt áll. Tele volt az egész pince vízzel, mely térdig felül ért az embereknek. A rejtélyes árvíz okát megtudandó, végre is jelentést tettek a rendőrségnek s a megtartott vizsgálat alkalmával kiderült, hogy az árvíz egy vízvezetési cső megrepedése okozta. Ugyanis az éj folyamán a Kálvária-utca 57. számú ház vízvezetési csőve megrepedt s a szomszédos pincébe zudult a kiáradt víz. Természetesen azonnal intézkedtek az elöntött pince vízmentessé tétele és a megrepedt vízvezetési cső kijavítása iránt.

— **(Temetés.)** Weisz Jakabnak, a hitelintézet elhunyt igazgatójának temetése ma délután 5 órakor történt meg. A temetésen testületileg résztvett a hitelintézet igazgatósága és tisztikara, a többi pénzintézetek küldöttsége, az izr. hitközség és tantestület képviselői és nagyszámu résztvevő közönség.

— **(A budapesti ügyészség új vezetője.)** Havas Imre főügyész-helyettes helyére dr. Fittler Bálint győri kir. ügyészt nevezték ki főügyész-helyettesé és a budapesti kir. ügyészség vezetőjévé. Dr. Fittler

Bálint 1853-ban született Tatán; a gimnáziumot Székesfehérvárott, a jogot Budapesten végezte. 1878-ban jogtudor, 1879-ben ügyvéd lett s Székesfehérvárott kezdett gyakorlatot. 1884-en Szegzárdra kir. alügyészsé neveztek ki s itt tűnt fel először a dombovári nagy vérengzés végtárgyalásán, a hol 32 vádlott volt s 19 napon át 5 védőügyvéddel szemben képviselte a vádat a horvátokra nézve kényes természetű ügyben. Majd az apagyilkos ifj. Szücs István bűntudományban szerepelt kiváló módon. Adminisztratív képességét szintén Szegzárdon mutatta ki, a hol a kir. ügyészség nagy rendetlenségben talált hivatalát rendezte rövid idő alatt. 1888-ban Székesfehérvárra nevezték ki kir. ügyészségnek. 1891-ben Székesfehérvárról Győrbe helyezték át saját kérelmére, a hol a kir. ítélőtábla előtt a fegyelmi végtárgyalásokon a budapesti kir. főügyészséget képviselte. Képességeinek méltánylása a mostani kinevezés is.

— **(Keszthely ünnepe.)** A Georgicon alapításának százados évfordulóját és ezzel kapcsolatosan a gazdasági tanintézet új épületének zárkőletételét nagy ünnepséggel üli meg Keszthely városa. A gazdasági tanintézet igazgatóságához a napokban érkezett le Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter leirata, a melyben az országra szóló kettős ünnep napjaul október 12-ét tüzi ki és egyuttal tudatja, hogy ünnepelven is részt fog venni.

— **(Utolsó előadás.)** Tegnap este utolsó előadás volt özv. Endersné buzatéri lovardájában, melynek falai között egy hónapnál tovább minden este érdekes szórakozást talált közönségünk. A társulat a tegnapi előadással befejezte itteni szereplését és ma Székesfehérvárra utaztak, melyet új állomásul választottak ki. A társulat, derék és ügyes tagjainak érdekes produkciói folytán, hiszszük, új állomásán is olyan szép pártfogásra talál, melyben nálunk részesült.

— **(Himen táblájáról.)** A pécsi városi anyakönyvi hivatal házassulandók kihirdetési tábláján e héten a következő új jegyespárok nevei olvashatók:

Márics András, rk., Pécs — Kozári Katalin, rk., Pécs;

Kell Antal, rk., Pécs — Varga Éva, rk., Pécs;

Brucker Gyula, izr., Pécs — Pick Berta, izr., Daruvár;

Kincses Ferenc, rk., Pécs — Sponer Mária, rk., Sellye;

Nikli Károly, rk., Pécs — Horváth Anna, rk., Pécs;

Simon György, rk., Pécs — Molnár Katalin, rk., Felső-Nyék;

Gerner György, rk., Pécs — Marhoffer Katalin, rk., Pécs.

— **(Megszökött örült.)** Néhány hónappal ezelőtt Weinberger Sándor dr. tekintélyes zágrábi ügyvédet beszállították a stenjeveci elmebeteg-gyógyító-intézetbe. A szerencsétlen ügyvéd, mint zágrábi levelezőnk jelenti, tegnapelőtt egy örízetlen pillanatban megszökött az örültek házából és gyalog Zágrábba ment, egyenesen a lakására, a hol bezárkózott. Szobájának ajtaját erősen beszegezte. Mikor szökését észrevették, hosszú keresés után végre ráakadtak lakásán; az ajtót azonban nem akarta kinyitni s lakatossal kellett

azt feltörni. Ekkor kényszerubbonyt huztak rá és visszazállították az elmebeteg-gyógyító-intézetbe.

— **(Tolvaj vendég.)** Flirk Teréz, kiskirály-utcai lakosnőhez tegnap egy fiatal leány kopogtatott be azzal, hogy ő Sellyére való, a honnan Flirk Teréznek a bátyja rokoni izennel küldi. Az asszony megörült a vendégnek, ebéden is magánál fogta, délután pedig, hogy kinyugodhassa magát, betessékeltte a tiszta szobába. Ő maga a lakószobába vonult s nem is mozdult onnan ki, nehogy a vendége álmát háborítsa az ajtónyitogatással. Csak késő délután gondolta magát rá, hogy felkölti a sokáig alvó vendéget. De mikor kereste a tiszta szobában, nem találta sehol, a vendég eltűnt és vele tűnt el két öltözet ruhája is az asszonynak. A tolvaj vendéget most nyomozzák.

— **(Eltűnt halott.)** Az este a Rigoder-uton hazafelé tartó munkások nagy rémülettel álltak körül az ut mellett egy ismeretlen, vándorlegény kinézésű embert, a ki ott feküdt az ut szélén és nem ébredt fel a leg-hathatósabb ébresztési kísérletekre sem. Sőt úgy feküdt ott, mint egy halott s végre is a rendőrséghez siettek jelentést tenni róla. Megtették vele azt is, hogy belebb huzták az ut széléről, nehogy valami kocsis rámenjen, míg kikerkeznek a beszállítása végett a mentőkocsival. Hát ki is érkeztek, de nagy vala az ámulat, mikor a halottat nem találták sehol. Eltűnt az a hely színéről úgy, hogy csak a nyoma maradt a fűben, a hol feküdt elnyulva, mozdulatlanul. A halott eltűnését végre is úgy magyarázták meg a felsült szenzációtvivő emberek, hogy a halott bizonyosan — feltámadt és nem találván éjjeli szállásra alkalmasnak az utmentét, valahol jobb szállás után nézett. Bizonyosan valamelyik kocsmába vonult és ott feltámadása öröme áldomást csapott s lehet, hogy ma estére megint úgy fog az ut szélén feküdni, mint a halott. Csakhogy most már nem fognak neki hinni a felsült hullatalálók s hagyják ott feküdni, a mig magától megint fel nem támad!

— **(Halálos oldalbaütés.)** Baka uraimék szokták megcselekedni, hogy ha találkoznak a szívük választottjával, szeretettel teljesen oldalba tisztelik azt. Minél nagyobb nyekken az imádott konyha-hölgy, annál forróbban érzi a panganétos don Juan szerelmét és boldog, de nagyon, bár az oldala is fáj, szintén nagyon. Hogy azonban van másféle oldalbaütés is, bizonyítja az a halálosvégű eset, mely most történt Kássádon. Josin Iván ütötte oldalba Kovács Ivánt; igaz, hogy nem az öklével, hanem egy doronggal, de azért aligha azzal a szándékkal, hogy a halálát okozza. Legfelebb csak azért, hogy ne járjon éjnek éjszakáján az ő portáján. De hát az oldalbaütés olyan erős volt, hogy szegény Kovács Iván másnap reggelre meghalt. A gyilkossá lett Josin Iván most várja büntetését.

— **(Felsült betörő)** Egyik villányi szőlőhegyen egy présházban betörő járt a napokban. A présház ajtaját feszítette be és úgy hatolt be a présházba, melyet azonban a szó szoros értelmében üresen talált. — A présházból nyíló pinceajtót is próbálta betörni, itt azonban sehogysem kedvezett neki a szerencse, mert a megvasalt ajtó nem engedett

neki, bár eléggé megrongálta a závárt és a még külön is bezárára szolgáló lakatot. Ha a pincébe lehatolhatott volna, ott talált volna elég bort, de hát így minden zsákmány nélkül állt tovább s a présház rozzant ajtajának betörésén kívül — más kárt nem is okozott.

— **(Verekedő csavargók.)** Tegnap este a mézskemencék mellett két csavargó véres verekedést rögtönzött. Hogy miért veszték össze, az nem tartozik a dologra, majd elmondják körülményesen a bíróságnál, hogy egyik a másikat minél jobban bemártsa a bajba, — elég az hozzá, hogy összeveszték és az egyiknek a ruhája bánta, mert leszakgatta róla az ellenfele, a másiknak meg a feje, mert azt meg beszakgatta amaz. A verekedésnek végre is ők maguk szakították végét s mindketten panaszra mentek a rendőrséghez, ahol éjszakára mindkettőnek éjjeli szállást adtak, ma pedig kihallgatták őket, hogy ügyüket áttegyék a bírósághoz.

— **(Egy művész bitangságban.)** Ha az anglusok nagy humoristája, az öreg Dickens hallja ezt a történetet, aki szeretett a vidéki művészet sanyaruságai fölött élcelődni, okvetlenül beleszerkeszti valamelyik művébe. Dickens írta meg többek között azt is, hogy egy jószívű vándorló trupp, miután nemesen megosztzkodott egy üveg pálinkán, a maradékot odaadták az egyetlen vánnyadt lovuknak. A gebének aztán olyan jól izlett a pálinka, hogy bánatában lenyelte az egész üveget. Ehhez meglehetősen hasonló dolog

történt egyik közeli faluban, ahol egyéb művészeti látványosság helyett egy olyan színház van, amelyben a szereplők részben majmok, részben kutyák, részben pedig disznók. Mindenesetre a vidéki művészi állapotok teljes pangását igazolja, hogy a bódében játszó társaság egyik tagja, egy állítólag tehetséges fiatal disznó kiszabadult és egy fa mellett talált munkás-kabátot megevett. A kabát mellett pálinkás üveg is volt, amelynek tartalmát az ifjú disznó fenéig kiitta, mivel az ilyen eledelre természetesen jól izlik az ital is. Mivel a disznó még fiatal, az ital megártott neki és olyan állapotba jutott, amely művészi reputációjának ártalmára lehet. Jött aztán a munkás. Föl akarta huzni a kabátját és huzni akart egyet az üvegből. De csak a részeg disznót találta a színhelyen, mellette a kabát rongyai és az üres üveg. Az ily módon megkárosult munkás bosszúságában elfogta a falánk művészt és bekísérte a városi istállóba.

— **(A bohóc mint fogdmez.)** Egy szegény munkásembernek sok baja van a suhanc fiával, aki nem akar megmaradni semmiféle mesternél, bárhová adja is, hogy valamiképp embert faragjanak belőle. — Most vagy hetedizben szökött meg a helyéről a fiu s az apja már két nap óta hiába kereste. Tegnap este kiment a buzatérre a cirkuszhoz is, hogy hátha ott rátalálna a szökevény gyerekre s csakugyan megtudta, hogy a gyerek odabenn van a karzaton s várja az előadást. Az apa nosza nyomban elpanaszolta baját egy ott levő rendőrbiztosnak a cirkusz előtt,

aki aztán leíratta magának, hogy a fiu miről ismerhető fel és melyik részén áll a karzaton s azzal készen volt a tervvel, a szökevény letartóztatása iránt. Bement a cirkuszba s ott mikor a fiut fölismerte, nehogy a közönség előtt feltűnést keltsen a gyerek letartóztatása, az egyik bohócot használta fel fogdmezül. Kihivatta vele a fiut az istállóba az alatt az ürügy alatt, hogy ott egy pár olyan markos gyerekre, mint ő, szükség van. A fiu ki is ment s ott aztán a rendőrbiztos fogadta s átadta egy előhívott rendőrnek, aki bekísérte a cirkusból a kóterbe. A szökevény gyerek hát vesztére ment a cirkuszba s elfogatásánál éppen az a bohóc szerepelt, a kinek a mókáin jóízűt akart mulatni.

— **(Fotografáló sétabot.)** Az amatőr-sport mai dühöngő korszakában leleményes feltalálók képtelennél-képtelenebb, meglehetősen silány, de ép oly drága furcsaságokkal lepik meg a világot. A szétbontható sátor a zsebórában és tábori-ágy a sétabotban, nem is tartoznak már a leghetetlenebb dolgok közé, mikor van már fotografáló sétabot, lefőzvé a kalapban elhelyezett fotografáló készüléket. Ez az új találmány nagy forradalmat van hivatva előidézni az amatőr-fényképészek körében. Egy találékony német olyan sétabotokat hoz forgalomba, melyek látszólag semmiben sem különböznek a rendes sétabotoktól, a belsejükben azonban teljes fényképező készüléket tartalmaznak. A kamera obskura a bot fogantyújában van elhelyezve, ugyanott van a zárókészülék. A bot felső ré-

fel, elszántan vlselik sorsukat, sőt ha bátrabbak, valamely nyitva álló pályára lépnek, állásra törekszenek, ha merészek, harcra kelnek a férfival is.

Mások telve elkeseredéssel, minden nemesebb indulat, eszmény, remény, cél nélkül élnek.

A könnyüvéruék füttyöt hánynak a tisztességnek; nem tudva hivatásukat, a családalapítást betölteni, felzudulnak az erkölcsi törvény korlátai ellen és leányanyává lesznek. — Bár igaz, ennek oka nem is annyira a leány, mint a törvény hiánya. Mert ha nem mondanák ki törvényeink, hogy a leány már 14 éves korában felel becsületéről, hogy bántatlanul élhet a csábító, ha azokat, kik a csábítást üzletszerűen folytatják szigorúan büntetnék, nem lenne oly kóros az állapot, mint ma és el lehetne mondani rólunk, hogy tudatával birunk annak, miszerint a jövő nemzedék csirája a nőben van. Utóvégre a leány csak ösztönének enged, ha a férfi karjai közé vágyódik, de a ki ezzel visszaél, az a csábító, a bűnös. Leány, ki önmagát ajánlja fel, vajmi kevés van!

Az ideális lelkűek lemondanak a földi vágyakról, számítás nélkül Istennek, művészetnek, tudománynak szentelik életüket. Így lett miss Lowell az amerikai munkások pártfogója, miss Martineau a rabszolgák felszabadításának egyik legbuzgóbb védelmezője, miss Mightingal Krimia hősnője.

Szegény lányok, én sajnállak benneteket! Segíteni akartok az emberiségen ti, kiken senki sem segített, védelmébe álltok azoknak, kiket a sors csapásai kirelhetetlenül értek, mikor ti is védelemre szorultok, szolgáljátok Istent a könyörület szent nevében ti, kiken senki sem könyörült meg. Sajnálátraméltók vagytok, mikor

szekrény tetejéről, a hova Isten tudja, minek mászott fel; másszor majd belezuhan a forró vízbe. Ha felnő, adósságot csinál, kártyázik, párbajozik; — az ember ki nem jön vele a bajból. S ha már van egy kis esze, a tanulmányai miatt világgá megy, vagy ha éppen megnősül, olyan idegenné válik a felesége kedvéért a saját családjához, mintha nem is ismerte volna.

A szülőknak alig van igaz örömük a fiukkal.

De mindez elenyészik szembeállítva azzal, mennyit kell a szülőnek aggódnia leánya miatt.

Alig cseperedik fel, eltöltheti a szülő egész napját azzal, hogy felette örködik. Az ujság, melyet ő nem nélkülözhet, nem ritkán trágár pikánskodásaival megront-hatja a leányt a szülői házban; az apró hirdetésekben bányu hirdető, ostoba szakácsnék és elvénült cselédek olyan olvasmányokat juttatnak a leány kezébe, hogy felbőszül a szülő, mikor rá gondol, de ellene védekezni nem tud, nem bír.

A többit elvégzik az iskolák! Akárminő drága és előkelőnek tartott intézetbe járattuk is leányainkat, soha sem tudhatjuk, nem kerül-e rossz társaságba. De meg ha jó az osztály, a melybe jár, ki óvja meg a leánykát — tanárától. Akárhány példa van rá, hogy fiatal tanárok, látva maguk körül a sok erkölcstelenséget felburjánozni, maguk csábítják el tanítványaikat. Szerencsére ez csak kivétel, biztosít-e azonban valaki arról és megnyugtata-e a felől, hogy nem-e éppen a mi leányunk lesz a kivétel? — S tegyük fel, még az iskolán is átesett minden baj nélkül.

Jön a férjhezadás, mely még a lehető legjobb esetben is — ha szép a leány és gazdag a szülő — annyi

szén vannak egymásfölött a fényképezéshez szükséges lemezek, a melyek közül az elhasználtak — a bot egyszerű megfordításával — az alsó részbe csuszának és a kamerához új lemez jut. A praktikus találmánynak bizonynyára nagy keletje lesz a fotográfiával foglalkozók körében.

— **(Nincs többé „vigéc“.)** A világ fordult egyet, egy nagyot. Nincs többé „vigéc“. Epochális fordulat ez a világtörténelemben. Tessék kérem elképzelni, hogy ezután ha kérdezik:

— Kicsoda ez az ur?

Azt a feleletet fogjuk kapni „vigéc“ helyett:

— Ez egy „Störich“.

A vigécek utolsó kongresszusán határozták el, hogy eltörölik az Oceánon túl is ismert „vigéc“ fogalmat, elnevezést s ezután csak „Störich“ névre hallgatnak. Mert — és ez a banálitás a dologban — nagyon közönséges, sőt banális, ha Störichék valahová belépnek, mindjárt ezzel vezetik be a tarsalgást, a finom tarsalgást.

— Nos, vigéc?

Sokkal modernebb, ha a vigéc ur belépén, semmit szólva mondja:

— Stör' ich?

Ugy-e? legalább gyöngébb. Nincs tehát több vigéc. „Störich“ a vigéc, a ki különben Störich.

— **(Deák Ferenc szülőházának)** emléktáblával való megörökítése határnapját Zala vármegye törvényhatósági bizottsági gyü-

lése f. é. augusztus hó 8-ára tűzte ki; a kiküldött bizottság ez alkalomra az ünnepély rendjét következőleg állapította meg: Augusztus 8-án délelőtt 9 és fél órákor indulás külön vonaton Zala-Egerszegről Bakra, onnan kocsin Söjtörre: Söjtörön délelőtt 11 órákor istentisztelet, melynek végeztével az ünneplő közönség Deák Ferenc szülőházához vonul, hol az emlékbeszéd megtartatik, ezután vissza különvonaton Egerszegré; végül banket a Barosligetben.

— **(Egy okos távirat.)** A rendőrség ma táviratot kapott, a melyben — úgy látszik — arra kéri, hogy nyomozzon tolvaj után. Bizonyossággal ez nem állitható, mert a sürgöny olyan zavaros, hogy azon egyhamar el nem igazodik egy ember sem. A távirat szövege ez:

Kirie Mariska kis szőke leány feke fok, fehér kalap, sárga szövet, őszi bárson szüres ruha rajta egy csomok pénccel megszökött. Vészkeleti Fűzetül.

A rendőrség ezeket a misztikus sorokat komoly tanulmány tárgyává tette. A legénységnek pedig kiadták a parancsot, hogy nyomozzon egy dámát, a kinek különös ismerető jele az, hogy feke fok. A legények hitre fogadták, hogy erről megismerik.

— **(Mindég használ.)** Falura hívták a járási orvost a beteg földesurhoz és az rögtön egy nagy palack orvosságot hozott magával.

— Hogy a kolera pusztitana el minden orvost! Honnan tudja az orvos ur, hogy ez

a gyógyszer használ nekem, holott még azt sem tudja, mi a bajom?

— Sohse izgassa magát. Beteg itt a faluban a bíró felesége is, a legrosszabb esetben beveszi az!

Avult pénzeket érmekeket, régi tallérokat és ezüst huszasokat, mint mindennemű régiséget készpénz mellett a legmagasabb árban avagy cserében, más tárgyak ellen vált be **SCHÖNWALD IMRE** ékszerész Pécssett Király-utca (Hattyu-épület.)

A képviselőház mai üléséről lapunk zártáig tudósítást nem kapunk.

Videki hátralekosainkat tisztelettel kérjük, sziveskedjenek hátralekaikat mielőbb beküldeni.

Közgazdaság.

□ **A margarin felismerése a vajban.** Miután a Margarinnak hozzákeverése, illetve vegyítése a vajhoz mind nagyobb mérveket kezd ölteni, gondoskodott a tudomány egy oly szerről, melylyel a vajban levő margarint könnyen lehet felismerni. Ez az ugynevezett sezam-

gondot okoz, mint a mennyit egész életében sem kell a fiura fordítani. Az anyának mindenfelé kell hurcolnia leányát, mutogatni lehető legelőnyösebben, hogy a házasulandók kedvet kapjanak, el kell vinni estélyekre, bállokba, ott kell ülnie éjjeleken keresztül és pirulnia, hogy így kénytelen árulni a leányt, kínálni szeretett gyermekét. Kénytelen hozzáengedni és táncban ölelgettetni minden kamasztól, mert hátha ő a vőlegényjelölt valamely ismerőse, vagy ha nem is, de ki tudja, a visszautasítástól nem jön-e olyan haragba, hogy boszúból rossz híret költi a leánynak? Ha meg találkozott valaki, ki feleségül venné a leányt, nem is szabad kérdezősködni felőle, nem szabad kutatni viszonyai felől. Örülni kell az apának, hogy tuladott szeretett gyermekén.

Még ezzel sem szünik meg az apa gondja. Szerencse, ha a vő, ki oly nagy tehertől szabadította meg az apát, hála fejében magát, de meg egész családját el nem tartatja vele.

Hát még az, ha a leány otthon marad, ha nem akad senki, ki főkötőt akar kötni fejére — mily fájdalmat okoz a szülőnek. Kénytelen gyermekét folytonosan szenvedni látni, vigasztalnia kell, csak reménykedjek, majd eljön az az álmodott hős, ki őt oly boldoggá tehetné. És mikor minden hiába, a leányon senki sem könyörül meg, nevetségesnek tartott buskomorság, testi és szellemi meddőség lesz a sorsa a szegény teremtésnek. Sokszor még a nyomor és elhagyatottság is járul e bajokhoz. Szenved, hisz akár szegény, akár gazdag, ha szép, de ha meg rut is, úgy lett nevelve, hogy életcélját hitvesi és anyai szerepében találja. Szenved, elvirul, a hasztalan élet gyötrő tudatában kell meghalnia a nélkül,

hogy hitves, anya lehetett volna, mindenkorra meg van fosztva a nemét megillető érzelmektől, örömeiktől, jogoktól.

A sors legnagyobb csapása a leányra nézve, ha egyedül kell maradnia, megárt neki a magány, fiatal korában már sorvadni kezd, elhervad az unalomtól, gondtól, bánattól, úgy, hogy megismerhető lesz már az első pillanatra.

Ha tudja, hogy megfigyelik, egyenes, feszes a tartása, vig kedélyűnek, örömtől sugárzóan akarja magát mutatni, de észrevehető az erőltetés, ha azt hiszi, hogy nem látják, átadja magát teljesen bujának, sir, zokog, sóhajtozik. E mellett még mennyi baja van. Este nem mehet ki az utcára, mert fél megtámadtatásoktól. Van sok hely, hol rendesen csak férfit találni és ha a nő ily helyet felkeresni kénytelen, ki van téve megszólásoknak. Ha távol van lakásától, nem mehet be egy vendéglőbe, hogy éhségét enyhítse, hogy szomját csillapítsa, minden szem ő reá lenne fordítva, gúnyos, szemérmetlen megjegyzéseket kellene hallania. Fáradt, az éhségtől elgyengült, már közelebb áll az elájuláshoz, mégis még távol levő lakásáig meg sem állhat. Ha meg hazatért, tüzet kell raknia és vacsoráját elkészítenie. Mindezt pedig a legnagyobb csendben, mert ha egy kíváncsi szomszédja meghallaná, a kulcslyukon tekintve be hozzá, avagy egy pajkos fiatal ember észrevenné, mindjárt okot keresne, hogy őt meglátogathassa. Félelmetes kis szobájában kell eltöltenie keserves napjait, cselekedeteiben korlátolva, sőt lehet mondani, minden cselekvési szabadság nélkül.

Nézzük csak ezen férj nélkül maradt leányokat!

Vannak köztük, kik szerények és nem zúdulnak

olaj. Nagy szükség volt erre, mert más vegyek segítségével csak hosszadalmas és a gyakorlati emberre nézve ösmeretlen módon lehetett a margarin hozzákeverését megállapítani. — Ha ugyanis valamely vaj gyanus, akkor a vizsgálathoz vett mennyiséghez egy tizedrészes szesam-olajat keverünk; ezzel a margarin olaj tulajdonságává vált, hogy azonnal felismerhető, ha egy kis sósavat vagy kénsavat csepegtetünk a megvizsgálandó keverékhez. Amennyiben a sav hozzáadása által a keverék jellegzetes vörös színt mutat — margarin van benne; míg a tiszta vaj változatlanul megtartja színét. Háziasszonyaink tehát ezentúl maguk is könnyen meggyőződést szerezhetnek a vaj hamisított vagy tiszta voltáról, ha otthon egy kis üvegecskében szesam-olajat tartanak és egy kevés kénsavat vagy sósavat. Természetes, hogy az utóbbi két sav tulajdonságait előbb meg kell ösmerniök, nehogy gondatlan kezelésük által bajt okozzanak.

VASUTI MENETREND.

PÉCSRŐL INDUL:

Brood	felé 1904. sz.	személyv. reg.	5 ó. 35 p.
Budapest	" 1901. sz. *)	gyors " "	8 " 24 "
Bécs	" 8711. sz. **)	vegyes " "	8 " 29 "
Vinkovce	" 8702. sz.	személy " "	9 " 49 "
Budapest	" 1905. sz.	" " d. e.	11 " 33 "
Uj-Domb.	" 1953. sz. ***)	vegyes > d. u.	2 " 47 "
Brood	> 1906. sz. ***)	személy >	4 > 20 "
Bécs	> 3701. sz.	> > >	6 > 34 "
Brood	< 1908. sz.	> > este	8 > 18 "
Budapest	> 1909. sz.	> " éjjel	11 > 30 "
Mohács	"	> > reggel	5 > 35 "
"	"	> " d. e.	9 " 49 "
"	"	> " d. u.	4 > 20 "
"	"	Tv. szsz. este	8 " 18 "

Minden alkalommal átszállás Villányánál.

*) Csatlakozással Sz. Lőrincen a 8811. sz. vegyesvonathoz Nasic felől.

**) Csatlakozással Sz. Lőrincen a 8811. sz. vegyesvonathoz Nasic felől.

***) Csatlakozással Sz. Lőrincen a 8811. sz. vegyesvonathoz Nasic felől.

PÉCSRE ÉRKEZIK:

Budapestről	1904. sz. *)	személyv. reg.	5 ó. 15 p.
Broodról	1907. sz.	> > >	8 " 01 "
Uj-Domb-ról	1942. sz.	vegyes > >	8 " 23 "
Bécsből	909. sz. **)	személyv. >	9 > 39 "
Broodról	1905. sz.	> > d. e.	11 " 18 "
Budapestről	1906. sz.	> " d. u.	4 " 10 "
Vinkovcéről	1921. sz.	vegyes > >	5 > 50 "
Budapestről	1902. sz.	gyors > este	8 > 5 "
Bécsből	8712. sz.	vegyes > >	7 " 56 "
Broodról	1909. sz.	személy, éjjel	11 " 02 "
Mohácsról	"	> reg.	8 > 01 "
"	"	k d. e.	11 > 18 "
"	"	" d. u.	5 > 50 "
"	"	Tv. szsz. éjjel	11 " 02 "

Minden alkalommal átszállás Villányánál.

*) Csatlakozással Sz. Lőrincen a 8812 sz. vegyesvonathoz Nasic felől.

**) Csatlakozással Sz. Lőrincen a 8811. sz. vegyesvonathoz Nasic felől.

TÁVIRATOK.

— **Minisztertanács.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Ma délután minisztertanács volt, melyen résztvett Jósika Samu b. felség személye körüli miniszter. A kormány helyzete a lehető legkomolyabb. Szombaton eldől további sorsa.

— **A szerb kongresszus felfüggesztése.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Nikolics Fedor b., királyi biztos, a karlócai szerb egyházi kongresszus további működését tegnap felfüggesztette a meghozott Zsifkovits-féle renitens határozatból kifolyólag, mely ellentétbe helyezte magát a király akaratával.

— **Sikkasztás a postatakarékpénztárnál.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Steiner Vilmos hamisított könyvek alapján 3000 frtig károsította meg a postatakarékpénztárt. Steinert, a kinek bizonyára büntársai vannak, tegnap letartóztatták.

— **Faure Oroszországban.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Faure elnök III. Sándor cár sírjára leteendő nagybecsű arany emléktárgyat rendelt meg egy párizsi cégnél.

— **A zsolnai Panama.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) A zsolnai községi Panamában a vizsgálat eddigelé

40.000 frtnyi hiányt derített ki a község kárára. Még több is fog kiderülni.

— **Mérgező ágens.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) A genuai börtanács Bartolongo váltóügynököt több általa elkövetett szabálytalanságért megidézte. Ricchi elnök megdorgálta az ügynököt, mire ez késéssel az elnököt megsebezte. A merénylet elfogták.

— **Javaslat a felekezeti lelkészek fizetéséről.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) A kormány az őszzsel akarja benyújtani a kész törvényjavaslatot a nem katolikus felekezetek lelkészeinek illetményeiről. A javaslat szerint a legközelebbi öt évre a minimum évi 600 frtban van megállapítva, mely ennek letelével 800 frtra emelkedik.

— **Fegyverkezések.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) A japáni kormány a stettini hajógyárban 70.000 tonnás első osztályú páncélos hadihajót rendelt. — A szerb hadügyminiszter a francia állami fegyvergyárban 100.000 darab orosz rendszerű ismétlő puskát rendelt nyolc havi szállításra.

Laptulajonos Felelős szerkesztő
SZAUTTER GUSZTAV PLEININGER FERENC
TAIZS JÓZSEF
kiadó.

Hirdetések.

„MARGIT“

GYÓGYFORRÁS,

„MAGYAR SELTERS“

Vegyelemezve a budapesti m. kir. egyetemen. Szerencsés vegyi összetétele, kevés szabad, de gazdag, félig kötött szénsavtartalma kiváló hatásának bizonyult, különösen **tüdőbántalmaknál**, a hol a szabad szénsav csekélyebb jelenléte megóvjaa a beteget a káros, sőt veszedelmes izgatástól, ellenben a félig kötött szénsav gazdagsága a gyógyhatású alkotórészeknek a beteg testrészekbe való gyors és biztos felvételét eszközli. Ezen tulajdonságának köszönheti a Margit-forrás azon kiváló előnyét is, hogy a hol szabad szénsavtartalomban erősebb ásványvizek, mint a **seltersi, gleichenbergi, tüdőbajokban**, különösen **tüdővérzés**knél már nem alkalmazhatók, a Margit-forrás itt is a legjobb hatás mellett folyton használatik.

A **tüdőbetegek** klimatikus gyógyintézeteiben, különösen a leglátogatottabb **Görbersdorfban** a Margit-víz otthonossá vált. — Orvosi tekintélyeink Budapesten: dr. Korányi, dr. Gebhardt, dr. Navratil, dr. Poór, dr. Kétly, dr. Barbás; Bécsben: dr. Bamberger, dr. Duschek, stb. a legjobb eredményeivel alkalmazzák a **légző-, emésztő- és húgyszervek** általános hurutos bántalmainál.

Mint ivóvíz

präservatív gyógyszernek bizonyult **járványos betegségek** idején.

borral használva a legegészségesebb ital!

Kizárólagos
főraktár

Édeskuty L.

cs. és k. és szerb
k. udv. Ásvány-
víz-szállítónál,
Budapest.

Ugyisintén kapható minden gyógyszerárban, fűszerkereskedésben és vendéglőkben.

Zongoratanítás.

Tanulóknak teljes ellátás.

3 szobás (1 utcai) lakás.

Grosch Károly

nyugalmazott tanítónál Árpád-u. 23. sz.

Weber Ferencz

vas- és fűszer-üzletében Pécssett egy jó házból való fiu

mint tanonecz

felvétetik.

Hirdetések jutányos áron vétetnek fel kiadóhivatalunkban.

A „Baranyamegyei Hitelintézet“ mint részvénytársaság igazgatósága és tisztviselői mély részvétellel jelentik

WEISS JAKAB úrnak,

az igazgatóság érdemdús alelnökének,

az intézet helyiségében buzgó munkálkodása közben 1897. évi július hó 27-én történt hirtelen elhunytát.

Temetése július hó 28-án d. u. 5 órakor Ferencziek-utca 20. sz. házból történik.

Nyugodjék békében!

Pécssett, 1897. évi július hó 27.

Ékszerész, órás és látszerész

Schönwald R.

Fenáll 1852. óta.

PÉCSETT.

Fenáll 1852. óta.

Legszebb brilláns és gyémánt ékszerek,
uri és női arany láncok,
legszebb és legfinomabb arany- és ezüst-órák,
ezüst evőkészletek és disztárgyak,
finom arany karláncok és jegygyűrűk,
uri és női gyűrűk.

Brilláns, opál, corall és granát nyakfüzérék,
francia salon, iroda és ébresztő órák,
párisi látcsövek, hő- és légsulymérők,
legjobb arany, ezüst, állany és teknősbékacsont
szemüvegek és orrcsüptők, legfinomabb kristályüvegek és hegyjogecekek,
egyéb optikai cikkek főraktára.

Minden e szakba vágó javítások a legjobban készítettnek.

A tisztelt közönség különös figyelmét felhívom a következő valódi és legjobb francia és angol china-ezüstből készült

alkalmi ajándék-tárgyakra,

melyek meglepő csinos, tartós készítésök és jutányosan számított árak által kitűnnek:

Valódi és china-ezüsttel díszített Fayence virág- és gyümölcs-tartókat, asztali állványok, gyertyatartók, gyümölcs és kenyér-kosarak, kávé-, thea és mocca-servicek, legujabb angol cognac-servicek rendkívül elegáns és tartós kivitelben, cukor-szelencék, dohány-dobozok, írőkészletek, Sandwich-tálcák, evőkészletek, cukortartók, vajkészletek, serlegek, sörös poharak, sétabotok stb.

Vésnöki munkák praecisen készítettnek.

Egy tetszés szerinti monogramm étszerekben drbja . . . 20 kr.
Egy betű vésés 2 kr.
Cimeres pecsétnyomó 2 frt 50 kr.

Üzleti vagy egyéb pecsétnyomok tetszés szerinti szöveggel és nagyságban 1 frt 50 kr.

A nálam vett tárgyaknál bármily monogramm vagy egyéb vésés nem számittatik fel.